

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Sžo/36/2013
Identifikačné číslo spisu:	6012201078
Dátum vydania rozhodnutia:	11.02.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:6012201078.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemkovej PhD. a zo sudcov JUDr. Gabriely Gerdovej a JUDr. Ivana Rumanu v právnej veci navrhovateľa: V.R., V., X., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, kancelária Nitra, Štefánikova trieda 88, Nitra, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu sp. zn. 3N 2852/12 zo dňa 26. septembra 2012, konajúc o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 27Sp/31/2012-28 zo dňa 03. apríla 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 27Sp/31/2012-28 zo dňa 03. apríla 2013 p o t v r d z u j e.

Navrhovateľovi právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Najvyšší súd Slovenskej republiky navrhovateľovi n e p r i z n á v a oslobodenie od súdnych poplatkov.

Odôvodnenie

I.

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Banskej Bystrici podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.) potvrdil rozhodnutie odporcu sp. zn. 3N 2852/12 zo dňa 26.09.2012, ktorým bolo rozhodnuté o žiadosti navrhovateľa, ako žiadateľa o poskytnutie právnej pomoci tak, že navrhovateľovi nebol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci s poukazom na § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 327/2005 Z.z.). Odporca tak rozhodol z dôvodu, že nebola vylúčená

zrejma bezúspešnosť sporu, čím žiadateľ nesplnil jednu z troch kumulatívnych podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc. Z dôvodu neúspechu v konaní bol navrhovateľ zároveň zaviazaný na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 35 €.

Krajský súd rozsudok odôvodnil tým, že správny orgán sa v danom prípade zaoberal posudzovaním otázky zrejmej bezúspešnosti sporu, keďže zákon stanovil ako jednu z podmienok pre možnosť priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu. Posúdenie tejto otázky patrí do právomoci odporcu, ktorý musí každú vec posudzovať individuálne a to s prihliadnutím na osobitosti jednotlivých prípadov. Je možné, že záver odporcu o bezúspešnosti sporu nemusí byť vždy súladný s následným rozhodnutím súdu, do právomoci ktorého patrí rozhodovať vo veci samej. Správny súd v tomto konaní posudzuje len zákonnosť rozhodnutia a postupu odporcu, t.j. či konanie bolo vedené v súlade s procesnými predpismi a či správny orgán aplikoval príslušný hmotnoprávny predpis. Správne súdy teda nenahrádzajú rozhodovanie všeobecných súdov a nemôžu ani prejudikovať rozhodnutie všeobecného súdu vo veci, s ktorou sa žiadateľ obrátil so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci na odporcu. Z predložených dokumentov a z vyjadrenia navrhovateľa mal prvostupňový súd za preukázané, že žalobu o preskúmanie tohto rozhodnutia správneho orgánu podal navrhovateľ po uplynutí dvojmesačnej zákonnej lehoty stanovenej v § 250b ods. 1 O.s.p. Vzhľadom na uvedené skutočnosti považoval prvostupňový súd záver odporcu, že nemožno vylúčiť zrejmu bezúspešnosť sporu, za správny. O povinnosti zaplatiť súdny poplatok rozhodol prvostupňový súd v zmysle § 2 ods. 4 veta druhá zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 71/1992 Zb.).

II.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie a navrhol, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 27Sp/31/2012-28 zo dňa 03.04.2013 zrušil, vec vrátil odporcovi na ďalšie konanie a navrhovateľa oslobodil od povinnosti platiť súdny poplatok. Uvedol, že Slovenská správa ciest mala navrhovateľovi za vyvlastnený pozemok poskytnúť primeranú náhradu podľa trhovej ceny, ktorú špecifikoval vo výške 25 € za m². Slovenská správa ciest sa odvolávala na znalecký posudok Ing. U. J., ktorý však navrhovateľovi nikdy nepredložila. Vlastníci pozemkov neboli účastníkmi územného konania. Podľa sprievodnej správy z 11/2001 a z listu Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií zo dňa 19.07.2007 malo vyplývať, že stavba bola rozdelená na dve samostatné stavby. Odporca nepožiadala o územné konanie a rozhodnutie pre druhú stavbu v súlade s § 40 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 50/1976 Zb.), preto pre druhú stavbu stratilo územné rozhodnutie zo dňa 05.04.1990 platnosť, keďže Slovenská správa ciest požiadala o stavebné povolenie pre druhú stavbu až po 16. rokoch od právoplatnosti územného rozhodnutia. Navrhovateľ bez vlastnej viny nemohol byť účastníkom ani územného, ani stavebného konania, aby mohol predniesť svoje požiadavky aj ohľadom prístupu na druhú časť pozemku, lebo cesta pozemok rozdelila na dve časti. Podľa vyjadrenia navrhovateľa mala Správa katastra Topoľčany zmeniť druh pozemku na ostatnú plochu s roklínami a krovím a spôsob využívania pozemku bez možnosti obrábania, bez rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Topoľčanoch. Navrhovateľ ešte poukázal na skutočnosť, že on nemá k dispozícii žiaden znalecký posudok, preto nemohol ani žiaden doložiť. Pretože Krajský stavebný úrad navrhovateľovi vyvlastnil pozemok rozhodnutím zo dňa 26.06.2007 a navrhovateľ nedostal doteraz primeranú náhradu, návrhom podaným na Okresnom súde Topoľčany dňa 26.01.2009 sa domáhal voči Slovenskej správe ciest zaplatenia náhrady za pozemok v sume 833,45 € s príslušenstvom a náhradu škody v sume 100 €, pričom výšku náhrady špecifikoval podľa ceny susedného pozemku. Súdne konanie pokračovalo rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 7Co/46/2010-96 zo dňa 17.03.2011 a v súlade s týmto rozsudkom Okresný súd Topoľčany postúpil vec Krajskému stavebnému úradu v Nitre, ktorý vec neprejednal a vo veci vyplatenia primeranej náhrady za vyvlastnený pozemok nerozhodol podľa trhovej ceny. Podľa poučenia Krajského stavebného úradu sa navrhovateľ obrátil so žiadosťou o vyplatenie primeranej náhrady a súčasne o preskúmanie rozhodnutí Krajského stavebného úradu v Nitre a Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky na Krajský súd v Nitre, ktorý odstúpil vec príslušnému Krajskému súdu v Bratislave, ktorý vyzval navrhovateľa, aby súd mohol

konať, že si musí splnomocniť advokáta. Navrhovateľ z dôvodu hmotnej núdze požiadal o bezplatnú právnu pomoc Centrum právnej pomoci, ktorý mu ju však nepriznal z dôvodu, že nie je vylúčená zrejma bezúspešnosť sporu. Krajský stavebný úrad v Nitre po odstúpení veci nekonal, nevyhodnotil predložené dôkazy navrhovateľa v spise a nerozhodol o primeranej náhrade a následne Centrum právnej pomoci nepriznaním nároku na právnu pomoc znemožnilo navrhovateľovi prístup k spravodlivosti. Na záver uviedol, že Krajský súd v Banskej Bystrici, napriek tomu, že mal vedomosť o hmotnej núdzi navrhovateľa, neuložil pred súdnym konaním povinnosť zaplatiť súdny poplatok a neumožnil navrhovateľovi, aby mohol požiadať o oslobodenie od súdnych poplatkov. Z toho dôvodu navrhovateľ v podanom odvolaní požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov.

III.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa uviedol, že sa so závermi súdu prvého stupňa sa stotožňuje. Odporca postupoval podľa zákona č. 327/2005 Z.z. a po preskúmaní podmienok podľa § 6 tohto zákona zistil, že žiadateľ nespĺňa jednu z podmienok na poskytnutie právnej pomoci - zrejmu bezúspešnosť sporu. Nesplnenie čo i len jednej z podmienok na poskytnutie právnej pomoci má za následok nepriznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci. Navrhovateľ v odvolaní neuvádza žiadne nové skutočnosti, ako tie, ktoré už boli uplatnené v rámci konania pred súdom prvého stupňa, s ktorými sa vo svojom rozhodnutí dostatočným spôsobom vysporiadal. Na základe týchto skutočností navrhol, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 27Sp/31/2012 zo dňa 03.04.2013 potvrdil.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a po tom, ako bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozhodnutia zverejnené najmenej 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu www.nsud.sk, rozsudok verejne vyhlásil (§ 156 ods. 1, 3 O.s.p.).

Z obsahu administratívneho spisu senát odvolacieho súdu zistil, že rozhodnutím Krajského stavebného úradu v Nitre o vyvlastnení č. KSUNR-2007-522-007 zo dňa 29.06.2007 bol vyvlastnený spoluvlastnícky podiel navrhovateľa v prospech Slovenskej správy ciest na účel uskutočnenia stavby „Cesta I/64 Topoľčany-preložka, 2. stavba, II. etapa“. Navrhovateľovi bola priznaná náhrada vo výške 11.477,-Sk. Toto prvostupňové rozhodnutie bolo potvrdené rozhodnutím Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky č. 2007-13440/140666-2:530/Bi zo dňa 08.11.2007. Podľa vyjadrenia navrhovateľa na pojednávaní prvostupňového súdu mu bolo toto druhostupňové rozhodnutie doručené dňa 19.11.2007. V poučení tohto druhostupňového rozhodnutia je uvedené, že je ho možné preskúmať súdom podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku. V liste Krajského stavebného úradu v Nitre č. KSUNR-2011-1136-002 zo dňa 09.12.2011 sa uvádza, že zákonné podmienky vyvlastnenia boli splnené a v konaní Krajského stavebného úradu v Nitre nebol zistený nesúlad s právnymi predpismi a rozhodnutie o vyvlastnení, ktorým aj bola určená náhrada za vyvlastnený pozemok, je dňom 19.11.2007 právoplatné a vykonateľné. Na záver je uvedené, že ak navrhovateľ naďalej trvá na vyplatení náhrady v inej výške ako je uvedené v predmetnom rozhodnutí, je možné toto rozhodnutie preskúmať príslušným súdom podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p. Navrhovateľ podal dňa 23.01.2012 žalobu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR č. 2007-13440/140666-2:530/Bi zo dňa 08.11.2007, dňa 20.08.2012 podal navrhovateľ žiadosť o poskytnutie právnej pomoci. Rozhodnutím sp. zn. 3N 2852/12 zo dňa 26.09.2012 mu nebol priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci z dôvodu, že nebola vylúčená zrejma bezúspešnosť sporu, čím žiadateľ nespĺnil jednu z troch kumulatívnych podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc.

Podľa § 250b ods. 1 O.s.p. žaloba sa musí podať do dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia

správneho orgánu v poslednom stupni, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje inak. Zameškanie lehoty nemožno odpustiť.

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
- b) nejde o zrejmú bezúspešnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch.

Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa odseku 1 písm. a) a b) musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci bez finančnej účasti.

Podľa § 138 ods. 1 O.s.p. na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Podľa § 138 ods. 4 O.s.p. ak bol účastníkovi priznaný nárok na právnu pomoc podľa osobitného predpisu, takéto rozhodnutie má účinky oslobodenia od súdnych poplatkov v rozsahu, v ktorom mu bola právna pomoc priznaná.

Podľa § 2 ods. 4 zákona č. 71/1992 Zb. v odvolacom konaní je poplatníkom ten, kto podal odvolanie, pri dovolaní ten, kto podal dovolanie. Poplatníkom je tiež ten, kto podal opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu a v konaní nebol úspešný.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Senát odvolacieho súdu vyzval navrhovateľa na preukázanie, že jeho pomery odôvodňujú oslobodenie od súdneho poplatku. Navrhovateľ predložil súdu vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania podľa § 138 ods. 2 O.s.p. Navrhovateľ je poberateľom starobného dôchodku vo výške 201,20 €, zároveň poberá aj dávku v hmotnej núdzi vo výške 40,53 € za rok 2013. Výška jeho príjmu by odôvodňovala oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu, avšak pre oslobodenie od súdnych poplatkov je nevyhnutné splniť aj druhú podmienku stanovenú v § 138 ods. 1 O.s.p., a to, že nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Z toho dôvodu nebola navrhovateľovi ani priznaná bezplatná práva pomoc Centra právnej pomoci. Skutočnosť, že navrhovateľovi bol vyrubený súdny poplatok až v rozsudku prvostupňového súdu a nie skôr na začiatku konania, vyplýva z ustanovenia § 2 ods. 4 veta druhá zákona č. 71/1992 Zb. V zmysle tohto ustanovenia, v konaniach podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. - preskúmanie zákonnosti neprávoplatných rozhodnutí správnych orgánov, ako je to v tomto prípade, vzniká poplatková povinnosť až neúspechom v konaní. Pred rozhodnutím vo veci samej nemohol súd vo veci vyrubiť súdny poplatok, keďže v prípade úspechu by ho navrhovateľ nebol povinný platiť. Prvostupňový súd tak postupoval správne, keď navrhovateľovi vyrubil súdny poplatok až v samotnom rozsudku.

Záver odporcu, ako aj súdu prvého stupňa o zrejmej bezúspešnosti sporu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR č. 2007-13440/140666-2:530/Bi zo dňa 08.11.2007 nemusí byť zhodný s konečným záverom súdu, rozhodujúceho vo veci. Odporca si vzhľadom na predložené listiny v súvislosti s príslušnou právnou úpravou urobil záver o zrejmej bezúspešnosti sporu.

Navrhovateľ sa v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave sp. zn. 1S/158/2012 domáha

preskúmania zákonnosti rozhodnutia Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR č. 2007-13440/140666-2:530/Bi zo dňa 08.11.2007. Toto administratívne rozhodnutie mu podľa jeho vyjadrenia bolo doručené dňa 19.11.2007. Žalobu na preskúmanie administratívneho rozhodnutia možno v zmysle § 250b ods. 1 O.s.p. podať do dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia správneho orgánu v poslednom stupni, a to bol deň 19.11.2007, čiže lehota na podanie žaloby na súd uplynula dňa 21.01.2008, keďže 19. január pripadol na sobotu, presunul sa posledný deň lehoty na podanie žaloby na súd na najbližší pracovný deň, a teda na pondelok 21.01.2008.

Navrhovateľ sa so žalobou o zaplatenie primeranej náhrady za vyvlastnený pozemok a náhradu škody obrátil na Okresný súd Topoľčany až dňa 26.01.2009. Aj keby bolo konanie na Krajskom súde v Bratislave pokračovaním tohto konania začatého na Okresnom súde v Topoľčanoch, bolo by podané oneskorene. Navrhovateľ sa obrátil na Okresný súd Topoľčany až vyše roka po doručení rozhodnutia Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR č. 2007-13440/140666-2:530/Bi zo dňa 08.11.2007.

Krajský stavebný úrad v Nitre listom č. KSUNR-2011-1136-002 zo dňa 09.12.2011 navrhovateľa len informoval, že rozhodnutie Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR č. 2007-13440/140666-2:530/Bi zo dňa 08.11.2007 je preskúmateľné súdom podľa piatej časti druhej hlavy O.s.p., pričom rovnaké poučenie obsahuje aj samotné rozhodnutie Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR č. 2007-13440/140666-2:530/Bi zo dňa 08.11.2007.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd vyhodnotil rozsah a dôvody odvolania vo vzťahu k napadnutému rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici po tom, ako sa oboznámil s obsahom administratívneho a súdneho spisu a s prihladnutím na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. dospel k záveru, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v dôvodoch napadnutého rozsudku, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku rozsudku. S týmito sa odvolací súd stotožňuje v celom rozsahu.

Odvolací súd nemohol navrhovateľovi priznať ani oslobodenie od súdnych poplatkov, vzhľadom na to, že po preštudovaní administratívneho a súdneho spisu nebola v prejednávacom prípade vylúčená zrejma bezúspešnosť sporu. Zameškanie lehoty na podanie žaloby v správnom súdnictve nie je možné odpustiť (§ 250b ods.1 druhá veta O.s.p.). Preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozsudku v zmysle § 211 ods. 1 veta posledná O.s.p.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu navrhovateľa nevyhovel a s prihladnutím na všetky individuálne okolnosti daného prípadu rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., § 250l ods. 2 O.s.p. a § 250k ods. 1 O.s.p. Navrhovateľ v konaní nebol úspešný, preto mu súd právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.